

Bijdrage internetconsultatie wetsvoorstel: “Meer ruimte voor nieuwe scholen”

De ROV is van mening dat het Wetsvoorstel “Meer ruimte voor nieuwe scholen” niet noodzakelijk is om het, met het wetsvoorstel, beoogde doel te bereiken. Daarbij komt dat het wetsvoorstel in de huidige vorm een aantal gevolgen met zich meebrengt die in de ogen van de ROV zeer onwenselijk zijn.

De ROV draagt ter onderbouwing van haar standpunt de volgende aandachtspunten aan.

- Het wetsvoorstel houdt in wezen een stelselwijziging in, nu het voorziet in het schrappen van het begrip “richting” uit de diverse onderwijswetten. Het begrip “richting” is een wezenlijk onderdeel van artikel 23 van de grondwet, en daarmee van de vrijheid van onderwijs. In het licht van nota bene een stelselwijziging klemt des te meer de vraag naar de noodzakelijkheid van het wetsvoorstel om tot het gewenste doel te komen. De ROV heeft grote twijfels bij de noodzaak van het wetsvoorstel. Daarnaast kent het wetsvoorstel bijkomende stelsel ondermijnende ongewenste effecten.
- Het wetsvoorstel beoogt bestaande problemen bij het stichten van nieuwe scholen, waaronder met name de toetsing aan het begrip richting, uit de weg te ruimen. Het is voor de ROV maar zeer de vraag of, en in hoeverre, er werkelijk problemen in dit opzicht bestaan. De ROV vraagt zich af in hoeverre er werkelijk ontevredenheid bestaat bij ouders voor wat betreft het huidige aanbod van scholen. Welke aanwijzingen zijn er dat het huidige scholenbestand niet meer aansluit bij de maatschappelijke behoeften van ouders? Er zijn toch zeker geen signalen dat er grote groepen ouders zijn die geen passende school voor hun kind kunnen vinden. De ROV kan niet anders dan concluderen dat de ouders over het algemeen zeer tevreden zijn met het huidige onderwijsaanbod. De ROV dringt er dan ook op aan dat de motie van het SGP-kamerlid Bisschop, inhoudende dat nader onderzoek dient te worden verricht, zal worden uitgevoerd.
- Ook binnen het huidige onderwijsstelsel, met behoud van het begrip “richting”, ligt er voldoende innovatief vermogen voor onderwijsvernieuwing. Het wetsvoorstel “Toekomstbestendig onderwijs” onderstreept dit. De ROV constateert in dit verband dat diverse schoolbesturen in het land, vooral de zogenaamde “meerpitters”, er toe overgaan om op een aantal onder hen ressorterende scholen over te gaan op een geheel nieuw onderwijsconcept. Binnen het bestaande stelsel is, zo bewijst de praktijk, heel veel mogelijk. Bij wijze van formele invalshoek merkt de ROV op dat in de wet het richting begrip kan worden verbreed door uitbreiding van de richting “algemeen bijzonder onderwijs”.
- Het voorstel gaat te veel uit van marktgericht denken. Overal waar een bepaalde behoefte bestaat op grond van ouderverklaringen, kan een school gesticht worden. Maar wat als het concept niet aanslaat, of de school uiteindelijk niet kan doorgroeien? De school dan maar weer sluiten? Wat zijn dan de gevolgen voor ouders en leerlingen? Het wetsvoorstel spreekt zich daarover niet uit. De ROV wijst er overigens op dat het ondertekenen van een ouderverklaring met betrekking tot de belangstelling voor een school niet betekent dat die ouders hun kinderen ook daadwerkelijk naar de betreffende school zullen moeten zenden.

- Het huidige wetsvoorstel is te onvoldragen om te legitimeren dat het bestaande onderwijsstelsel op de helling gaat. Teveel zaken die voor de uitvoering van belang zijn, worden niet geregeld. Meer ruimte voor nieuwe scholen creëren vereist een voldragen, en dus een integrale aanpak: niet alleen wat te verstaan onder het begrip richting, maar ook een visie op en uitwerking van de stichtings- en opheffingsnormen, het nieuwe, bijbehorende bekostigingsstelsel en de aspecten rondom huisvesting. Het huidige voorstel schrapt een sleutelbegrip uit de onderwijswetgeving, maar laat de uitvoeringsvraagstukken liggen. Het heeft iets van een geheel eigen agenda: als eerst maar de wet gewijzigd is, zien we later wel hoe we het praktisch gaan uitvoeren. In beeldspraak: eerst wordt de wissel omgezet, daarna pas wordt gezien hoe het spoortracé moet gaan lopen.
- De ROV erkent dat er zeker ruimte mag zijn en komen voor nieuwe initiatieven als het gaat om de stichting van een school. In die zin mag het richtingenbegrip verruimd worden. Maar afschaffing van het richtingenbegrip gaat ten koste van het goede dat we thans bezitten in ons huidige onderwijsstelsel, en dat blijkbaar aan de wensen van de ouders voldoet (zeker ook als we spreken over de achterban van de ROV). Als gevolg van het schrappen van het richtingenbegrip, zullen scholen die nu nog in stand kunnen worden gehouden op grond van de wettelijke regel dat de laatste school van een richting binnen een straal van 5 kilometer mag blijven bestaan, hun deuren moeten sluiten. Vaak gaat het om kwalitatief goede scholen. Ouders worden zodoende beroofd van de mogelijkheid hun kind naar een school van hun levensbeschouwelijke richting te zenden. Mocht het richtingenbegrip daadwerkelijk worden afgeschaft, dan pleit de ROV voor een permanenten uitzonderingspositie voor scholen die thans vallen onder de categorie “de laatste school van een richting”.

Hierbij verwijzen wij naar de inbreng van Ouders & Onderwijs d.d. 29 – 02 2016 waar ook voor dit punt nadrukkelijk de aandacht wordt gevraagd.